

PROTOCOL PER VIGILAR L'ESTAT DE SALUT COL·LECTIU AMB RELACIÓ ALS RISCOS LABORALS

1. OBJECTE

Aquest protocol documentat té com a finalitat establir:

- Les activitats de vigilància col·lectiva de la salut dels empleats de la Universitat, concertades amb un servei de prevenció aliè, amb l'objectiu específic d'estudiar la relació entre l'exposició als riscos laborals i els danys per a la salut identificats.
- El sistema de responsabilitats en l'aplicació del protocol.

2. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest protocol és d'aplicació a tots els empleats adscrits a l'estructura administrativa i acadèmica de la UPF.

3. DEFINICIONS

Epidemiologia laboral: mètode d'investigació per estudiar la distribució i els determinants dels problemes de salut.

Sistema d'informació en salut laboral: estructura per recollir, processar, analitzar i transmetre la informació necessària per donar suport a la formulació, desenvolupament, seguiment i avaluació dels programes de salut.

Vigilància de la salut: activitat sanitària específica dels serveis de prevenció de riscos laborals que té com a finalitat avaluar, controlar i fer el seguiment de l'estat de salut dels empleats, per tal de detectar precoçment possibles danys per a la salut derivats del treball i prendre les mesures preventives necessàries per reduir-ne l'impacte i l'evolució.

Vigilància col·lectiva de la salut: conjunt d'actuacions específiques per identificar possibles relacions entre la causa d'un dany a la salut o d'una absència per motius de salut i els riscos professionals presents al lloc de treball, a partir de l'anàlisi de les dades que proporcionen els sistemes d'informació sanitària sobre les contingències professionals i comunes, de les absències de treball per motius de salut i dels resultats dels exàmens mèdics.

4. RESPONSABILITATS

Les funcions i les responsabilitats de gestió preventiva es troben distribuïdes entre els diferents nivells jeràrquics de la Universitat, d'acord amb la legislació vigent i amb l'apartat "4.3. Integració de la prevenció en el sistema de gestió" de la secció I, "Política de seguretat i salut en el treball", del capítol II, "Sistema de prevenció de riscos laborals", del Manual de gestió del Pla de Prevenció de Riscos Laborals.

Pel que fa a la implantació d'aquest protocol, les obligacions específiques de gestió preventiva es distribueixen entre els òrgans de la UPF de la manera següent:

4.1. ÒRGANS D'ÀMBIT GENERAL

- El Consell de Govern és l'òrgan competent per aprovar les seccions i els procediments generals de gestió del Pla i les seves modificacions i, en especial, aquest protocol documentat.
- El rector o rectora, com a màxima autoritat universitària, és el responsable de dotar la Universitat dels mitjans humans, tècnics, materials i econòmics necessaris, així com de definir i aplicar la seguretat i la salut dels empleats segons els criteris establerts al Pla de Prevenció de Riscos Laborals i la legislació vigent, i és l'òrgan competent per desenvolupar en les seves polítiques de govern les accions necessàries per aconseguir la seva integració efectiva.

Sobre aquest òrgan recau el deure de seguretat i l'obligació de protegir els treballadors de la Universitat davant els riscos laborals. Per això, ha de vetllar en tot moment per la seva seguretat i salut en tots els aspectes relacionats amb la feina.

- El o la gerent és el responsable de proposar el pressupost necessari per assumir les activitats que hi estan associades.
- El Comitè de Seguretat i Salut en el Treball, com a òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de la UPF en matèria de prevenció de riscos laborals, ha d'informar favorablement aquest document i proposar-ne l'aprovació; així com ha d'informar favorablement l'anàlisi dels resultats dels exàmens de salut amb criteris epidemiològics.

4.2. ÒRGANS D'ÀMBIT ESPECÍFIC

- El o la vicegerent de l'Àrea de Persones i Desenvolupament Organitzatiu ha de col·laborar en les accions necessàries per implantar i aplicar aquest protocol, impulsant-ne el seguiment, la revisió i l'actualització i vetllant pel seu compliment.
- L'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut ha d'establir les necessitats en vigilància de la salut, elaborar procediments específics de coordinació i seguiment de l'activitat concertada amb el servei sanitari del servei de prevenció aliè concertat.

5. DESENVOLUPAMENT

L'activitat sanitària dels serveis de prevenció inclou, entre d'altres i com a principal activitat, la vigilància de la salut –entesa com l'avaluació, el control i el seguiment de l'estat de salut dels empleats–, que mitjançant procediments adequadament validats té com a objectiu detectar sistemàticament i regularment els símptomes i els signes precoços dels danys derivats del treball; detectar les situacions de risc, així com proposar les mesures preventives necessàries per reduir l'impacte i l'evolució d'aquests danys.

Com la resta de les disciplines preventives establertes legalment, tindrà caràcter obligatori per a la Universitat i ha d'estar integrada en el Pla anual d'actuacions en seguretat i salut en el treball.

Els objectius individuals de la vigilància de la salut són:

1. Detectar precoçment les repercussions de les condicions de treball sobre la salut dels empleats.
2. Identificar els empleats especialment sensibles a determinats riscos.
3. Si escau, adaptar la tasca a l'individu mitjançant la proposta d'accions preventives o correctores.

La vigilància de la salut és una activitat pròpia de la medicina del treball. Les accions que inclou s'han de desenvolupar durant tot el procés preventiu a la Universitat de manera contínua i integrada amb la resta de disciplines que assumeix o coordina l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut. Els articles 22 de la Llei 31/1995 i 37 del Reial Decret 39/1997 estableixen les accions que s'han de dur a terme i les situacions en què s'han d'aplicar.

La vigilància de la salut inclou mesures de tipus individual i col·lectiu que tenen com a objectiu comú identificar els problemes de salut relacionats amb l'activitat laboral i fer la valoració i el seguiment de les intervencions preventives que es porten a terme en el lloc de treball.

La vigilància col·lectiva de la salut dels empleats, en funció dels riscos als quals estan exposats, es refereix al recull de dades sobre els danys derivats del treball, per part del servei sanitari, per fer anàlisis epidemiològiques que permetin conèixer: els efectes dels riscos laborals (la seva freqüència, gravetat i tendències de mortalitat i morbiditat); la relació causa-efecte entre els riscos laborals i els problemes de salut derivats de l'exposició a aquests; les activitats de prevenció que s'han de dur a terme i la seva prioritització, i l'efectivitat d'aquestes mesures preventives.

Així, pretén conèixer –amb rigor científic i tècnic– l'estat de salut d'una població laboral i l'evolució de les seves tendències, i poder establir relacions entre els factors de risc, els riscos laborals i els problemes de salut derivats d'aquests, per poder planificar, prioritzar i executar les activitats preventives. Per fer-ho, empra l'epidemiologia laboral i l'estadística.

D'acord amb les condicions mínimes de desenvolupament de l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut, i atès el que estableix l'article 16 del Reial Decret 39/1997, la Universitat ha de concertar la col·laboració d'un servei sanitari de prevenció aliè.

Als efectes d'aquest document, el servei sanitari d'un servei de prevenció de riscos laborals és la unitat bàsica de salut que, sota responsabilitat d'un especialista en medicina del treball, desenvolupa les funcions de vigilància de la salut del personal regulades en la Llei 31/1995 i la seva normativa de desenvolupament.

La prestació dels mitjans i les actuacions necessàries que ha de dur a terme aquest servei sanitari es recullen al Reial Decret 39/1997 i al Reial Decret 843/2011, de 17 de juny, pels quals s'estableixen els criteris bàsics sobre l'organització de recursos per desenvolupar l'activitat sanitària dels serveis de prevenció, i en relació amb la vigilància col·lectiva de la salut inclou les enumerades en els apartats següents:

1. La identificació de la relació entre l'exposició als riscos professionals i els possibles danys per a la salut o els ja determinats i, si escau, proposar mesures adreçades a la millora de les condicions i de l'ambient de treball, mitjançant:
 - a. L'anàlisi amb criteris epidemiològics dels resultats de la vigilància de la salut individual i de l'avaluació dels riscos (art. 5 i 37.3.f) del Reial Decret 39/1997 i 3.1.g) del Reial Decret 843/2011), defugint de la mera descripció estadística dels resultats dels exàmens de salut, sense cap utilitat ni rellevància per a la prevenció de riscos laborals.
 - b. La identificació de la relació entre els riscos per a la salut que puguin presentar-se als llocs de treball i les causes de les malalties i dels accidents derivats de contingències comunes i de les absències del treball per motius de salut, notificades pels serveis de personal de la Universitat (art. 37.3.d) del Reial Decret 39/1997 i 3.2 del Reial Decret 843/2011).
 - c. La identificació de la relació entre els riscos per a la salut que puguin presentar-se als llocs de treball i les causes de les malalties susceptibles d'estar relacionades amb el treball, quan se'n tingui coneixement (art. 3.1.b) del Reial Decret 843/2011).
 - d. L'enumeració dels llocs de treball de la Universitat amb risc de produir una malaltia professional (art. 243 del Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social).
 - e. La comunicació de les malalties, a través de l'organisme competent, que podrien ser qualificades com a professionals, tal com estableix l'article 5 del Reial Decret 1299/2006, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i s'estableixen criteris per notificar-les i registrar-les (art. 3.1.c) del Reial Decret 843/2011).

2. La col·laboració amb l'Oficina de Prevenció de Riscos Laborals i de Promoció de la Salut en la revisió de l'avaluació inicial de riscos quan s'hagin detectat danys en la salut del personal o s'hagi apreciat a través dels controls periòdics, inclosos els relatius a la vigilància de la salut, que les activitats de prevenció poden ser inadequades o insuficients (art. 6.1 del Reial Decret 39/1997 i 3.1.h) del Reial Decret 843/2011), tenint en consideració:
 - a. La investigació sobre les causes dels danys per a la salut que s'hagin produït.
 - b. L'anàlisi de la situació epidemiològica segons les dades aportades pel sistema d'informació sanitària o altres fonts disponibles.
3. La posada en marxa d'altres actuacions de prevenció primària, en especial:
 - a. El disseny, el desenvolupament i l'avaluació de l'efectivitat de programes de promoció de la salut, en coordinació amb el Sistema Nacional de Salut (art. 3.1.e) del Reial Decret 843/2011), orientats a millorar l'estat de salut i pal·liar problemes derivats del sedentarisme, de mals hàbits alimentaris i del consum de drogues.
 - b. La coordinació de les campanyes sanitàries i epidemiològiques organitzades per les administracions públiques competents en matèria sanitària (art. 38 del Reial Decret 39/1997) amb: els serveis d'atenció primària de la salut i d'assistència sanitària especialitzada per al diagnòstic, tractament i rehabilitació de malalties relacionades amb el treball; les administracions sanitàries competents en l'activitat de salut laboral que es planifiqui (art. 38 del Reial Decret 39/1997), si escau (art. 3.1.i), i del Reial Decret 843/2011).

El temps dedicat pel servei sanitari del servei de prevenció adjudicatari a aquestes activitats s'establirà en funció dels riscos als quals s'exposa el personal de la Universitat que, en cap cas, serà inferior a un terç del temps de treball (art. 4.3.f) del Reial Decret 843/2011).

4. La valoració de l'efectivitat de la integració de la prevenció de riscos laborals en el sistema general de la Universitat a través de la implantació i l'aplicació del Pla de Prevenció de Riscos Laborals en relació amb les activitats preventives concertades (art. 20.e) del Reial Decret 39/1997).